

บทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
เศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่
The Roles of Local Leaders Influencing People's Participation in the
Development of Sufficiency Economy of Sai Yoi Sub-district,
Den Chai District, Phrae Province

ธิตติศิริพัฒน์ รุ่งพรหมมา¹, สายัณห์ อินนันใจ²

Thitisiripat Rongpromma¹, Sayan Innunjai²

วิทยาลัยวิทยาสงฆ์แพร่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย¹,

วิทยาลัยวิทยาสงฆ์แพร่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย²

Phrae Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University¹,

Phrae Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University²

Email: thitisiripat@gmail.com

Received: Jan 3, 2024

Received in Revised: Jan 17, 2024

Accepted: Jan 19, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุ 4 กับบทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของบทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมวิธี ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจจากการแจกแบบสอบถาม จำนวน 346 คน ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากแบบสัมภาษณ์ จำนวน 11 รูป/คน และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับบทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$)

2) หลักสังคหวัตถุ 4 กับบทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r = .854^{**}$)

3) ปัญหาอุปสรรค พบว่า ผู้นำท้องถิ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจการวางแผนพัฒนา และยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง การประชาสัมพันธ์ยังไม่ถึงประชาชน

ทุกกลุ่ม ข้อเสนอแนะ พบว่า ผู้นำท้องถิ่นควรทำความเข้าใจ และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงภายในชุมชน และมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเทคโนโลยีเพื่อให้เข้าถึงประชาชน

คำสำคัญ: ผู้นำท้องถิ่น, การมีส่วนร่วม, เศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This Article aimed to study 1) to investigate the level of local leaders' roles that influence people's participation in the development of sufficiency economy of Den Chai District, Phrae Province; 2) to study the correlation between Saṅgahavatthu and the roles of local leaders that influence people's participation in the development of sufficiency economy of Den Chai District, Phrae Province; and 3) to study problems and suggestions for the roles of local leaders that can influence people's participation in the development of Sai Yoi Subdistrict's sufficiency economy of Den Chai District, Phrae Province. This research is the study mixed-methods research namely. The quantitative approach used survey research from the distribution of questionnaires with 346 people, use social software packages to analyze the data to find the average. Meter deviation and find the Pearson correlation coefficient and while the qualitative data were acquired by in-depth interviews with key informants from the interview form, 11 person and using content analysis techniques for context.

The research results were found as follows;

1. The roles of local leaders that influence people's participation in the development of sufficiency economy of Sai Yoi Subdistrict, Den Chai District, Phrae Province are overall at a high level ($\bar{x} = 4.04$)

2. Saṅgahavatthu and the roles of local leaders that influence people's participation in the development of sufficiency economy of Den Chai District, Phrae Province is found to be positively correlated at a high level ($r = 0.854^{**}$).

3. The obstacle problem was found that the pregnant leader, who still lacks understanding of development planning and also lacks public participation in expressing opinions on sufficient economic development, and publicity is not yet accessible to all groups of people. Suggestion. It was found that pregnant leaders who should understand and engage the public in expressing their opinions on sufficient economic development within the community, and public relations were conducted within the technology medium to make it accessible to the public.

Keywords: Local Leaders, Participation, Sufficiency Economy

บทนำ

ในปัจจุบันมีการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ป จัดทำขึ้นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 ที่มีการแก้ไขสืบเนื่องมาจากแผนพัฒนาท้องถิ่น 3 ป และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้เจ้าหน้าที่จัดทำแผนรวมถึงประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการทำงานแผน ทำให้เกิดความสับสนทั้งต่อเจ้าหน้าที่ และประชาชนอย่างมาก อีกทั้งประชาชนยังไม่เข้าใจว่าการทำแผนของท้องถิ่นจะต้องดำเนินการให้ครอบคลุมรอบด้าน ประชาชนในท้องถิ่นกับมุ่งให้ความสำคัญอยู่แต่เพียงยุทธศาสตร์ด้านโครงสร้างพื้นฐานเท่านั้น เพราะหา เป็นโครงการที่เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรมมากกว่าด้านอื่น ๆ ที่สำคัญ คือ โครงการดังกล่าวยังนำมาสู่เรื่องของผลประโยชน์ของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน โดยไม่ได้

คำนึงถึงการแก้ไขปัญหาประชาชนยังไม่เกิดความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนา ส่งผลให้งบประมาณที่ได้รับอุดหนุนจากรัฐบาล และที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเองไม่เพียงพอที่จะตอบสนอง ต่อปัญหา และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งในแต่ละปจะมีโครงการและกิจกรรมหลายร้อยโครงการในหนึ่ง ท้องถิ่น ซึ่งศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถกระทำได้ จึงทำให้เกิดปัญหาที่ตามมา คือ ความขัดแย้ง ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชน (จักรพันธ์ ลิมมังก และเสกชัย ชมพูนุช, 2563 : 140) การให้ ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่อง โดนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจะต้องให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจกับประชาชนในการวางแผนการพัฒนา วางแผนการแก้ไขปัญหา ของชุมชน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนให้ได้มากที่สุด ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็น ส่วนประกอบที่สำคัญสำหรับการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น และการร่วมมือกันทำงานระหว่างผู้นำท้องถิ่นกับผู้นำท้องที่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในส่วนที่ 10 ว่าด้วยแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มาตรา 87 พอสรุปได้ว่า รัฐต้องดำเนินการตามนโยบายด้านการมี ส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมให้ประชาชนตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือ ตามสาขาอาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่น ๆ การส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมืองและจัดให้มี กฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชนรวมทั้ง สนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกระดับให้สามารถแสดงความคิดเห็นและ สนองความต้องการของชุมชนในพื้นที่การส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมือง และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขรวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้ง (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560 : 74) การให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อนำไปสู่กระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ให้การสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือประชาชน ในการดำเนินกิจกรรมสาธารณะ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนด้วยการให้ความรู้ ให้การศึกษาแก่ประชาชน ในการพัฒนาชุมชน

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยต้องการศึกษาว่า บทบาทของผู้นำท้องที่ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ ว่าเป็นอย่างไร และอยากทราบ ว่า ผลที่ชุมชนได้จากการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องที่เป็นเช่นไร มีผลอย่างไรตามมากับการที่ประชาชนได้มีส่วนร่วม ในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำท้องที่ที่ทำให้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้นำท้องที่ที่ส่งผลต่อ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ เพื่อมุ่งเน้นให้ ทราบถึงข้อมูลของผู้นำในพื้นที่ที่มีผลของการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างไร เพื่อให้เห็นการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงใน พื้นที่ที่จะทำวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้นำท้องที่ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง ของตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัจคหัตถ์ 4 กับบทบาทของผู้นำท้องที่ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของบทบาทของผู้นำท้องที่ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) กล่าวคือ โดยการใช้วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

2. กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

(1) การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างได้ตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane จำนวน 346 คน จากประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลไทร้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ ที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป จำนวน 5,115 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลไทร้อย, 2563, ออนไลน์) ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 (วัลลภ สุขสวัสดิ์, 2561 : 76)

(2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้นำท้องที่ในเขตตำบลไทร้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ จำนวน 11 รูป/คน มีดังนี้ พระสงฆ์ 1 รูป กำนันตำบลไทร้อย 1 คน ผู้ใหญ่บ้านตำบลไทร้อย 6 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านตำบลไทร้อย 2 คน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านรัฐศาสตร์ 1 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1) การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับบทบาทของผู้นำท้องที่ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทร้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) (สุริย ศิริโกการภิรมย์, 2546 : 140)

(2) การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับบทบาทของผู้นำท้องที่ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทร้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = 0.60)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับบทบาทของผู้นำท้องที่ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทร้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม

บทบาทของผู้นำท้องที่ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทร้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่		ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของผู้นำชุมชน	4.14	0.51	มาก
2	ด้านความเชื่อมั่นของภาวะผู้นำในชุมชน	3.96	0.69	มาก
3	ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง	4.00	0.68	มาก
4	ด้านการแสดงความคิดเห็น และการประขามติ	4.05	0.75	มาก
ภาพรวม		4.04	0.60	มาก

จากตาราง พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของผู้นำชุมชน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.51) รองลงมา ได้แก่ ด้านการแสดงความคิดเห็น และการประชามติ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.75) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง มีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.68) น้อยที่สุด ได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นของภาวะผู้นำในชุมชน มีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = 0.69) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า หลักสัณคหวัตถุ 4 กับบทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทรย้อย อำเภอด่นชัย จังหวัดแพร่ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r = .854^{**}$)

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างหลักสัณคหวัตถุ 4 กับบทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทรย้อย อำเภอด่นชัย จังหวัดแพร่

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	บทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม	ตัวแปรตาม			
		ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	ด้านความเชื่อมั่น	ด้านการมีส่วนร่วม	ด้านการแสดงความคิดเห็น
ตัวแปรต้น					
หลักสัณคหวัตถุ 4	.854**	.748**	.775**	.785**	.801**
1. ทาน	.796**	.688**	.667**	.758**	.781**
2. ปิยวาจา	.808**	.651**	.750**	.757**	.766**
3. อตถจริยา	.821**	.734**	.752**	.734**	.772**
4. สมานัตตตา	.767**	.715**	.723**	.689**	.680**

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัญหาอุปสรรค เกี่ยวกับบทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทรย้อย อำเภอด่นชัย จังหวัดแพร่ พบว่า ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้มีปัญหาในการจัดกิจกรรม และมีการจำกัดจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อให้เป็นไปตามมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาด การสนับสนุนจากภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังมีไม่มากเท่าที่ควร ส่งผลให้กิจกรรมไม่มีความต่อเนื่อง และไม่มีการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรม การประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมเข้าถึงประชาชนได้ไม่มากเท่าที่ควร เพราะประชาชนบางคนอาศัยอยู่ห่างไกลชุมชน ทำให้ข่าวสารไม่มีความชัดเจน การจัดกิจกรรมบางกิจกรรมไม่ตอบสนองความต้องการของประชาชน ทำให้ไม่มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ พบว่า ควรจัดกิจกรรมให้มากขึ้น เพื่อรองรับปัญหาเรื่องจำกัดจำนวนคนเข้าร่วมกันกิจกรรม เพื่อให้เป็นไปตามมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ควรมีหน่วยงานจากภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาสนับสนุนในการจัดกิจกรรมให้มีความต่อเนื่อง และมีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงภายในชุมชน ควรจัดทีมงานเพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมให้กับประชาชนที่อยู่ห่างไกลชุมชน เพื่อให้มีข่าวสารที่ชัดเจนมากขึ้น ควรจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายเพื่อให้ตรงต่อความต้องการของประชาชน และมีการพัฒนาอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ระดับบทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทรย้อย อำเภอด่นชัย จังหวัดแพร่ ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของผู้นำชุมชน ด้านความเชื่อมั่นของภาวะผู้นำในชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการแสดงความคิดเห็น และการประชามติ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “บทบาท

ผู้นำฝ่ายปกครองในการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชนอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า บทบาทผู้นำฝ่ายปกครองในการจัดการปัญหาความขัดแย้งในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการหลีกเลี่ยง ด้านการปรองดอง ด้านการร่วมมือ ด้านการประนีประนอม และด้านการบังคับ (พระมหาวิเศษ กนตมโม (มั่งคั่ง), 2561 : 64)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุ 4 กับบทบาทของผู้นำท้องที่ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทรย้อย อำเภอดงชัย จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($R = 0.854^{**}$) ความสัมพันธ์หลักสังคหวัตถุ 4 กับบทบาทของผู้นำท้องที่ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทรย้อย อำเภอดงชัย จังหวัดแพร่ โดยมีความสัมพันธ์สูงมาก กล่าวคือ เมื่อการบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 กับบทบาทของผู้นำท้องที่ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทรย้อย อำเภอดงชัย จังหวัดแพร่ ส่งผลให้ผู้นำท้องที่ที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งอาจเป็นเพราะสอดคล้องกับการวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการให้บริการประชาชนของสำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับการให้บริการประชาชนของสำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก ($r = .938^{**}$) ความสัมพันธ์หลักพุทธธรรม (สังคหวัตถุ 4) กับการให้บริการประชาชนของสำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก โดยมีระดับความสัมพันธ์สูงมาก กล่าวคือ เมื่อการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการให้บริการมากขึ้น ส่งผลให้การให้บริการประชาชนมีประสิทธิภาพมากขึ้นยิ่งขึ้น (พระธีระพงษ์ ธีรกุลโร (พลรักษา), 2564 : 86) รวมถึงสอดคล้องกับการวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการการใช้แรงงานต่างด้าวของผู้ประกอบการในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุ 4 กับการบริหารจัดการการใช้แรงงานต่างด้าวของผู้ประกอบการในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า หลักสังคหวัตถุ 4 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารจัดการการใช้แรงงานต่างด้าวของผู้ประกอบการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($r = .830^{**}$) (สุวรรณ แก้วนะ, 2561 : 99)

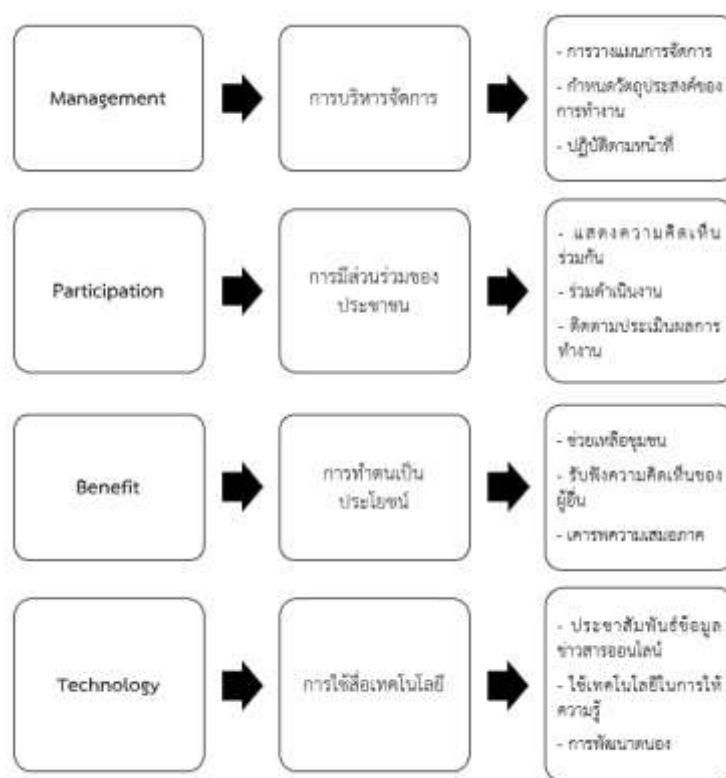
ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำท้องที่ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทรย้อย อำเภอดงชัย จังหวัดแพร่ พบว่า ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้มีปัญหาในการจัดกิจกรรม และมีการจำกัดจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อให้เป็นไปตามมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาด การสนับสนุนจากภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังมีไม่มากเท่าที่ควร ส่งผลให้กิจกรรมไม่มีความต่อเนื่อง และไม่มีการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรม การประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมเข้าถึงประชาชนได้ไม่มากเท่าที่ควร เพราะประชาชนบางคนอาศัยอยู่ห่างไกลชุมชน ทำให้ข่าวสารไม่มีความชัดเจน การจัดกิจกรรมบางกิจกรรมไม่ตอบสนองความต้องการของประชาชน ทำให้ไม่มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “บทบาทผู้นำในการพัฒนาชุมชนบ้านลาว อำเภอยะโฮ จังหวัดอ่างทอง” ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคต่อการแสดงบทบาทของผู้นำในการพัฒนาชุมชนบ้านลาว จังหวัดอ่างทอง ได้แก่ ผู้นำชุมชนยังขาดความรู้ด้านการบริหารงาน ขาดทักษะในการทำงาน ขาดแคลนบุคลากร และขาดงบประมาณ ขาดการประสานงานทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชน ขาดความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่มีเวลาในการร่วมทำกิจกรรมเนื่องจากต้องประกอบอาชีพ ยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง (อภิชาติ พานสุวรรณ และอดิสร ภูสาระ, 2562 : 53)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำท้องที่ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทรย้อย อำเภอดงชัย จังหวัดแพร่ พบว่า 1. ควรจัดกิจกรรมให้มากขึ้น เพื่อรองรับปัญหาเรื่องจำกัดจำนวนคนเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อให้เป็นไปตามมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 2. ควรมีหน่วยงานจากภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาสนับสนุนในการจัดกิจกรรมให้มีความต่อเนื่อง และมีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงภายในชุมชน 3. ควรจัดทีมงานเพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และให้ข้อมูล

เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมให้กับประชาชนที่อยู่ห่างไกลชุมชน เพื่อให้มีข่าวสารที่ชัดเจนมากขึ้น 4. ควรจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายเพื่อให้ตรงต่อความต้องการของประชาชน และมีการพัฒนาอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านหนองเอาะ อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะควรเน้นพัฒนาคนในพื้นที่ให้มากขึ้นเพื่อให้คนในชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันในการพัฒนาชุมชน โดยต้องคำนึงถึงบริบทพื้นที่ของชุมชนในการจัดทำระบบการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ในชุมชนทุกระดับอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทุกคนมีความรู้ มีความเข้าใจ และตระหนักถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชนในการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้คุณธรรมนำความรู้ ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ซึ่งจะทำให้ชุมชนกลายเป็นชุมชนที่อยู่เย็นเป็นสุขอย่างแท้จริง (พระหมื่น ธิรจิตโต (สีทน) 2561 : 107-108)

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

นำหลักสังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจคน มีความสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน ได้แก่ 1) ทาน (การให้เป็นสิ่งของที่ควรให้) 2) ปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) 3) อตถจริยา (การประพฤติประโยชน์) 4) สมานัตตตา (ความเสมอต้นเสมอปลาย) มาบูรณาการกับบทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ 1) ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของผู้นำชุมชน 2) ด้านความเชื่อมั่นของภาวะผู้นำในชุมชน 3) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง 4) ด้านการแสดงความคิดเห็น และการประชามิติ ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้จากการวิจัยได้ MPBT MODEL ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้จากการวิจัย

จากแผนภาพสรุปได้ว่า

1. M = Management การบริหารจัดการ ผู้นำท้องถิ่นต้องมีการบริหารจัดการให้เป็นระบบ มีการวางแผนการกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงภายในชุมชน มีขั้นตอนกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจน ตั้งใจทำงานอย่างเต็มความสามารถ มีความรับผิดชอบหน้าที่ เอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือชุมชน เป็นตัวแทนประสานงานกับ

หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนในการเข้ามาพัฒนาชุมชนโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางปฏิบัติ

2. P = Participation การมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้นำท้องที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน แสดงความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน แต่งตั้งคณะกรรมการโดยมีตัวแทนประชาชนเข้าร่วมด้วย เพื่อติดตามประเมินผลของการดำเนินงานการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน เพื่อวิเคราะห์กระบวนการทำงาน ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการพัฒนาต่อไปร่วมกัน

3. B = Benefit การทำตนเป็นประโยชน์ ผู้นำท้องที่ทุ่มเททำงานช่วยเหลือชุมชนด้วยความเต็มใจ รับฟังความคิดเห็น และเสนอแนะของผู้อื่น ให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาคไม่มีความลำเอียงหรือเลือกปฏิบัติ ผู้นำท้องที่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งต่อหน้าและลับหลังในการให้ความร่วมมือกับการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง สร้างความไว้วางใจ และความเคารพน่าเชื่อถือให้แก่ประชาชนในชุมชน

4. T = Technology การใช้สื่อเทคโนโลยี ผู้นำท้องที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาสื่อสารให้ประชาชนรับรู้ รับทราบวัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินงาน และผลประโยชน์ที่จะได้รับ และใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อในการให้ความรู้แก่ประชาชนในการจัดกิจกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น ผู้นำท้องที่ที่ต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ทั้งการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อติดตามข้อมูลข่าวสาร และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง

สรุป

บทบาทของผู้นำท้องที่ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ มีบทบาทในการเป็นผู้นำประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนได้รับทราบ มีการประชุมเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น กำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชนร่วมกันโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และสามารถติดตามประเมินผลของการพัฒนาชุมชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

(1) ผู้นำท้องที่ควรจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ประชาชนเข้ามาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

(2) ผู้นำท้องที่ควรประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อขอการสนับสนุนด้านงบประมาณ หรือวิทยากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทในการสื่อสารของผู้นำท้องที่ในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่

(2) ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำท้องที่ในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่

(3) ควรศึกษาวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างภาวะผู้นำของผู้นำท้องที่ในการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่

เอกสารอ้างอิง

จักรพันธ์ ลิ้มมังกร และเสกชัย ชมพูนุช. (2563). แนวทางการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในยุคไทยแลนด์ 4.0. วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์. 3 (2) 139 : 149.

- พระธีระพงษ์ ธีรกุลโร (พลรักษา). (2564). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อให้บริการประชาชนของสำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร. *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาวิเศษ กนตมโม (มั่งคั่ง). (2561). บทบาทผู้นำฝ่ายปกครองในการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชนอำเภอบ้านปึง จังหวัดชลบุรี. *สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระหมื่น ธีรจิตโต (สีทน). (2561). การพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านหนองเอาะ อำเภอดงระการพิชผล จังหวัดอุบลราชธานี. *สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วัลลภ สุขสวัสดิ์. (2561). *การวิจัยเชิงปริมาณทางรัฐศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. พิษณุโลก : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560*. กรุงเทพมหานคร : สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สุวรรณ์ แก้วนะ. (2561). การบริหารจัดการการใช้แรงงานต่างด้าวของผู้ประกอบการในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- องค์การบริหารส่วนตำบลไทรน้อย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.saiyoiphrae.go.th/องค์การบริหารส่วนตำบลไทรน้อย> อำเภอดอนชัย จังหวัดแพร่/ศูนย์ข้อมูลกลางด้านชุมชนครัวเรือนต้นแบบชีวิตวิถี [30 กันยายน 2563].
- อภิชาติ พานสุวรรณ และอดิสร ภูสาระ. (2562). บทบาทผู้นำในการพัฒนาชุมชนบ้านลาว อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*. 21 (1) 53 : 62.
- สมนึก ภัททิยธนิ. (2549). *การวัดผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กทม. : ประสานนักการพิมพ์.
- สุวรีย์ ศิริโณคารภิมย์. (2546). *การวิจัยทางการศึกษา*. ลพบุรี : สถาบันราชภัฏเทพสตรี